



SENSORVEILEDNING

6006 – Forretningsjuss

Våren 2014

OPPGAVE 1

Spørsmål 1: Hvilken av de to lovene skal gis forrang? Begrunn svaret

Poenget med oppgaven er å teste kandidatenes evne til å anvende rettskildeprinsippene på et konkret faktum. Selve svaret på spørsmålene kan – og bør – være bare helt kort.

Svaret er selvsagt at Lov B vil gå foran lov A. Begrunnelsen er at lov B er den yngste, jf. lex posterior-prinsippet.

Noen kandidater vil kunne finne på å trekke inn lex superior prinsippet og lex spesialis-prinsippet. Det er det imidlertid ingen grunn til:

- I mangel av andre opplysninger, må det legges til grunn at lov A og B er av samme rang (trinnhøyde). Da kommer ikke lex superior-prinsippet til anvendelse.
- Det vil også være lite skjønnsomt å anvende lex spesialis-prinsippet her, da det ikke er nærliggende å tolke oppgaveteksten slik at det dreier seg om motstrid mellom en allmenn lov og en spesiallov. Det står jo ingenting om det i oppgaveteksten.

Kandidater som bare helt *kort* nevner at det finnes andre prinsipper for løsning av motstrid mellom rettsregler, bør imidlertid ikke trekkes for det.

Spørsmål 2: Hva kaller man den type lovtolkning som Høyesterett anvendte i denne saken?

Hønsehaukdommen er et eksempel på utvidende/analogisk fortolkning. Det er et flytende skille mellom utvidende tolkning og analogisk tolkning, slik at begge disse svarene må godtas.

Også her er poenget med oppgaven er å teste kandidatenes evne til å anvende rettskildeprinsippene på et konkret faktum. Jeg viser derfor til det som er sagt foran om dette.

OPPGAVE 2

Spørsmål 3: Er det inngått en bindende avtale mellom Din Revisor AS og Copy Lillevik AS? Begrunn svaret.

Dette spørsmålet gjelder daglig leders myndighet til å binde selskapet. Ifølge asl. § 6-32 representerer daglig leder selskapet utad «i saker som inngår i den daglige ledelse». Leie av kopimaskin faller i utgangspunktet inn under daglige ledelse.

Bestemmelsen i § 6-14 andre ledd må også trekkes inn i drøftelsen. Kandidatene må derfor drøfte om leie av kopimaskinen er sak av «uvanlig art» eller av «stor betydning».

Det er klart at leie av kopimaskin ikke er en sak av «uvanlig art» ved et revisjonsfirma. En kopimaskin er «standardutstyr» ved ethvert revisjonsfirma. De er også vanlig å leie eller lease kopimaskiner.

Det er opplyst at den prisen Din Revisor skulle betale lå betydelig over markedsprisen, men det er likevel ikke grunnlag for å si at dette var en sak av «stor betydning». Dette blant annet ut fra selskapets omsetning. Peder har derfor handlet innenfor rammen av den myndigheten han har som daglig leder.

Konklusjonen blir derfor at Peder ikke har gått utenfor sin myndighet som daglig leder.

Siden Peder ikke har gått utenfor sin myndighet, er selskapet bundet. Hvorvidt Copy Lillevik AS var i god tro, spiller da ingen rolle. Det er altså ingen grunn til å drøfte om kravene i asl § 6-33 er oppfylt. Kandidater som eventuelt skulle konkludere med at Peder har handlet i samsvar med sin myndighet, men som likevel trekker inn asl. § 6-33 i en drøftelse, viser mangel på grunnleggende forståelse, noe de må trekkes for.

Spørsmål 4: Hadde Peder Ås rett til å være tilstede på styremøtet? Begrunn svaret.

Hovedregelen er at daglig leder har rett til å være tilstede på styremøtene, jf. asl. § 6-19 fjerde ledd. Imidlertid kan styret i den enkelte sak bestemme at daglig leder ikke skal ha rett til å delta.

Det er «styret» som skal ta beslutningen, ikke styreleder, som i vår sak. Peder Ås kunne derfor ikke utelukkes fra styremøtet på dette grunnlaget. De kandidater som ser denne problemstillingen, bør gis et pluss.

Imidlertid kan det være grunnlag for å vurdere spørsmålet om utelukkelse i forhold til § 6-27 om inhabilitet. Denne bestemmelsen gjelder også for daglig leder, jf. bestemmelsens første ledd andre punktum.

Siden det er Peders eget ansettelsesforhold som skal diskuteres på møtet, har han både «fremtredende personlige og økonomiske interesser i saken». Han er derfor er inhabil. Dette er såpass klart at det verken er nødvendig eller ønskelig med en lengre drøftelse her.

Spørsmål 5: Er oppsigelsen ugyldig fordi den ble levert elektronisk? Begrunn svaret.

Spørsmålet her er om skriftlighetskravet i leiekontrakten er ment som en *ordensforskrift* eller om det er et *gyldighetsvilkår*. Om skriftlighetskravet har det ene eller det andre innholdet, beror på en tolkning av avtalen.

Svaret er ikke opplagt, og begge konklusjoner vil være like gode. Kandidatenes evne til å finne relevante argumenter og bruke dem i en drøftelse, vil derfor være helt avgjørende for karakterfastsettelsen.

Jeg vil tro at noen kandidater vil drøfte om en oppsigelse som er sendt på e-post må anses «skriftlig». At et utsagn må være skriftlig, innebærer i juridisk sammenheng at det må være fiksert (på papir) og undertegnet (med penn) av angiveren av utsagnet. En e-post er ikke skriftlig bare fordi det kan leses på en dataskjerm eller lignende. Det har heller ikke noe å si at det er mulig å skrive den ut på papir. I lovgivningen skilles det ganske klart mellom skriftlig kommunikasjon og elektronisk kommunikasjon, se f.eks. tomtefesteloven § 6a og asl. § 5-11b.

Det kan imidlertid ikke forventes at kandidatene vet så mye om dette. De som drøfter ut fra denne synsvinkelen bør derfor ikke trekkes hvis de skulle komme til at oppsigelsen var skriftlig fordi den var sendt på e-post.

Uansett hvilken synsvinkel kandidatene velger, vil det avgjørende være om de får noe fornuftig ut av drøftelsen. Fornuftig vil drøftelsen være dersom den knyttes til bakgrunnen for skriftlighetskravet, som må antas å være bevis hensyn. Det er et poeng at en oppsigelse som er sendt på e-post også er med på å skape klarhet. I en situasjon hvor det var på det rene og ikke bestridt at oppsigelse hadde funnet sted, kan man argumentere for at det kan virke noe hardt å kreve at oppsigelsen skal kjennes ugyldig bare fordi den ikke var fiksert på et stykke papir.

Spørsmål 6: Forutsett nå at oppsigelsen er gyldig, og drøft og avgjør deretter fra hvilken dato oppsigelsesfristen begynner å løpe.

Når oppsigelsesfristen begynner å løpe, er bare delvis regulert i leiekontrakten. Det står at den løper fra «den 1. i påfølgende måned», men det står *ikke* fra hvilket tidspunkt denne friststarten skal *beregnes* fra. Leieavtalen må derfor suppleres med vanlige avtalerettslige regler.

Avtalerettslig er oppsigelsen å anse som et *påbud*. Oppsigelsen er derfor bindende når den *kom frem* til Copy Lillevik, jf. prinsippet i avtl. § 7.

Det fremgår av oppgaveteksten at oppsigelsen lå i Copy Lilleviks e-postkasse den 28. mars. På dette tidspunkt var den kommet frem til Copy Lillevik, og det spiller da ingen rolle at den ble lest først den 4. april.

Oppsigelsesfristen løper som nevnt fra «den 1. i påfølgende måned». Det betyr at den begynner å løpe fra den 1. april.

OPPGAVE 3

Spørsmål 7: Hvilken lov reguleres dette kjøpet av? Begrunn svaret.

Kjøpsloven gjelder for alle kjøp, unntatt forbrukerkjøp, jf. kjl. § 1 (1). Hva som er forbrukerkjøp, er definert i fbrkjl. § 1. I «vår» sak foreligger det ikke et forbrukerkjøp. Det er

fordi kjøperen ikke er «forbruker». Kjøperen er her en juridisk person – et aksjeselskap – mens loven fastsetter at kjøperen må være en «fysisk person» for å kunne anses som «forbruker» i lovens forstand, jf. § 1 tredje ledd.

For å være «forbruker» kreves det for øvrig også at kjøperen «ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet». Men det avgjørende i vår oppgave er som sagt at kjøperen ikke er en fysisk person. Kandidater som bare nevner at dette er et næringskjøp, bør imidlertid ikke trekkes så lenge de har sett poenget – at kjøperen i «vår» sak ikke er en fysisk person.

Jeg vil tro at de fleste kandidatene vil se at det er kjøpsloven som gjelder her. Spørsmålet må slik sett kunne karakteriseres som enkelt. Men for å få full uttelling karaktermessig, må det kreves at vedkommende kandidat *begrunner* svaret juridisk ved å vise til og anvende de *paragrafene* som er nevnt foran.

Spørsmål 8: Forelå det en forsinkelse som ga Sykkelgrossisten AS rett til å heve kjøpet? Begrunn svaret.

Det avgjørende for dette spørsmålet er om forsinkelsen med betalingen utgjør et vesentlig kontraktsbrudd, jf. kjl. § 54 første ledd.

Det kan være hensiktsmessig å påpeke bare helt kort at det foreligger «forsinkelse». Dette fordi varen ikke er levert til avtalt tid og dette ikke skyldes forhold som selgeren har ansvar eller risiko for, jf. kjl. § 51 første ledd.

Det neste spørsmålet blir om forsinkelsen utgjør et «vesentlig» kontraktsbrudd, jf. kjl. § 54 første ledd. Det må vurderes helt konkret.

Det kan nevnes at betalingsforsinkelse på grunn av pengemangel hos kjøperen lett vil bli vurdert som vesentlig i profesjonelle forhold, som her. Det er klanderverdig å kjøpe noe, uten å ha penger til å betale for det.

Det kvantitative avviket fra korrekt oppfyllelse vil selvsagt også ha betydning. Betaling skulle skje ved leveringen, som var avtalt til 1. april. Den 10. april var syklene ikke hentet, dvs. at det forelå en forsinkelse på ti dager allerede i utgangspunktet. Etter dette gikk det ytterligere 10 dager frem til den 20. april, uten at syklene ble hentet og betalt. Dette til tross for at Sport AS hadde lovet rask betaling.

På denne bakgrunn kan man trygt konkludere med at Sykkelgrossisten hadde rett til å heve kjøpet. Konklusjonen er etter min vurdering nokså åpenbar, men det må være akseptabelt å konkludere med det motsatte dersom drøftelsen er brukbar.

Spørsmål 9: Forutsatt nå at det foreligger en forsinkelse, og drøft og avgjør om Sykkelgrossisten kan kreve erstatning av Sport AS. Du skal kun ta stilling til erstatningsgrunnlaget.

Etter kjl. § 57 sammenholdt med § 27 (2) og (3) kan selgeren kreve erstatning for det tap han lider som følge av forsinkelse med betalingen fra kjøperens side for så vidt forsinkelsen ligger innenfor selgerens kontrollsfære.

I vårt tilfelle skyldes betalingsforsinkelsen at Sport AS ikke hadde penger. Dette forholdet ligger klart innenfor kontrollsfæren.

Det dreier seg videre om et direkte tap her, slik at unntaksreglene i § 27 andre ledd ikke kommer til anvendelse.

Det foreligger derfor et erstatningsgrunnlag.

Spørsmål 10: Forutsett nå at Sykkelgrossisten AS kan kreve erstatning av Sport AS og drøft og avgjør deretter hvor stor erstatning (målt i kroner og øre) som kan kreves.

Etter kjl. § 67 (1) kan kjøperen blant annet kreve erstattet «tapt fortjeneste». Sykkelgrossisten har her foretatt dekningsalg, og den tapte fortjenesten utgjør da i utgangspunktet differansen mellom avtalt pris (kr. 90 000,-) og det som ble oppnådd ved dekningsalget (kr. 80 000), dvs. kr 10 000,-. (Det er ikke opplyst om andre tapsposter enn dette.)

Spørsmålet er imidlertid om Sykkelgrossisten har gjort nok for å begrense tapet. Hadde Sykkelgrossisten rett til å selge syklene for 80 000 kroner?

Dette spørsmålet er løst i kjl. § 68. Det fremgår her at dersom kjøpet heves og selgeren foretar dekningsalg på «forsvarlig måte» og «innen rimelig tid etter hevingen», skal kjøpesummen og prisen etter dekningstransaksjonen legges til grunn når prisforskjellen skal regnes ut.

Dekningsalget ble gjennomført som en lukket budrunde, og syklene ble deretter solgt til høystbydende. Dette må etter omstendighetene anses som forsvarlig. Det er mulig at man kunne ha fått en bedre pris ved å legge syklene ut for salg på en slik måte at en større krets av personer fikk anledning til å kjøpe syklene. Imidlertid må man også ta hensyn til at dette ville være mye mer arbeids- og kostnadskrevende. Etter omstendighetene må dekningsalget derfor anses for forsvarlig.

Det gikk kun to dager fra Sykkelgrossisten varslet om dekningsalget, og til dette ble gjennomført. Dekningsalget må derfor sies å ha vært foretatt «innen rimelig tid».

Konklusjonen blir derfor at den prisen som ble oppnådd ved dekningsalget skal benyttes ved beregningen av prisforskjellen. Sykkelgrossisten kan derfor kreve erstatning for tapt fortjeneste med 10 000 kroner.

* * *

Bø i Telemark, 22. mai 2014

Einar Mo